

Wymagania edukacyjne i dostosowania w nauczaniu języków obcych w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Wyspiańskiego w Obornikach

I: Ogólne Wymagania Edukacyjne i Dostosowania w Nauczaniu Języków Obcych:

Nauczanie języków obcych w szkołach ponadpodstawowych ma na celu przede wszystkim rozwinięcie **kompetencji komunikacyjnej** uczniów we wszystkich jej aspektach: rozumieniu ze słuchu, rozumieniu tekstów pisanych, tworzeniu wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz reagowaniu językowym. Kładzie się nacisk na rozwijanie umiejętności niezbędnych do skutecznej komunikacji w różnorodnych sytuacjach życiowych i zawodowych, a także na poszerzanie wiedzy o kulturze.

2. Szczegółowe wymagania edukacyjne

Wymagania edukacyjne są zróżnicowane i obejmują następujące obszary:

- **Rozumienie ze słuchu:**
 - Rozumienie ogólnego sensu dłuższych wypowiedzi.
 - Wybieranie kluczowych informacji.
 - Rozpoznawanie intencji rozmówcy i kontekstu wypowiedzi.
 - Wyodrębnianie szczegółowych informacji z nagrań dotyczących życia codziennego, sytuacji formalnych i nieformalnych.
- **Rozumienie tekstów pisanych:**
 - Zrozumienie głównej myśli tekstu.
 - Wyszukiwanie konkretnych informacji.
 - Analiza struktury tekstu i związków między jego częściami.
 - Rozumienie artykułów prasowych, ogłoszeń, listów, e-maili oraz tekstów popularnonaukowych.
- **Tworzenie wypowiedzi ustnych:**
 - Opisywanie ludzi, miejsc, przedmiotów, wydarzeń i czynności.
 - Relacjonowanie wydarzeń i wyrażanie opinii.
 - Prowadzenie rozmów na tematy związane z życiem codziennym, szkołą, zainteresowaniami.
 - Argumentowanie, negocjowanie i wyrażanie zgody/niezgody.
- **Tworzenie wypowiedzi pisemnych:**
 - Pisanie krótkich form użytkowych (np. e-mail, list formalny/nieformalny, ogłoszenie, zaproszenie).
 - Tworzenie dłuższych form pisemnych (np. opis, recenzja, rozprawka) z zachowaniem odpowiedniej spójności i poprawności językowej.
 - Stosowanie odpowiednich rejestrów językowych.
- **Reagowanie językowe:**
 - Inicjowanie, podtrzymywanie i kończenie rozmowy.
 - Wyrażanie prośby, podziękowania, przeprosin, gratulacji.
 - Udzielanie i uzyskiwanie informacji.
 - Wyrażanie emocji i uczuć.

- **Znajomość środków językowych (gramatyka i słownictwo):**
 - Właściwe stosowanie poznanych struktur gramatycznych.
 - Aktywne i pasywne posługiwanie się zróżnicowanym słownictwem adekwatnym do tematu i sytuacji komunikacyjnej.

3. Dostosowania wymagań edukacyjnych

Dostosowania wymagań edukacyjnych mają na celu wsparcie uczniów zróżnicowanymi potrzebami, takimi jak: specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia), niepełnosprawności, deficyty rozwojowe, choroby przewlekłe, a także uczniowie zdolni.

3.1. Dostosowania w zakresie form i metod pracy

- **Dla uczniów z trudnościami w uczeniu się:**
 - **Wizualizacja:** Częste wykorzystanie materiałów wizualnych (mapy myśli, schematy, zdjęcia, fiszki, filmy) wspierających zapamiętywanie słownictwa i struktur gramatycznych.
 - **Praca w małych grupach/parach:** Umożliwienie uczniom pracy w parach lub małych grupach, gdzie mogą wzajemnie się wspierać i korygować.
 - **Powtarzanie i utrwalanie:** Zwiększona liczba powtórzeń materiału, stosowanie różnorodnych ćwiczeń utrwalających.
 - **Podział zadań:** Dzielenie złożonych zadań na mniejsze, łatwiejsze do opanowania etapy.
 - **Zwiększona ilość czasu:** Udzielenie dodatkowego czasu na wykonanie zadań, szczególnie w przypadku pisania i rozumienia tekstów.
 - **Techniki relaksacyjne:** Stosowanie technik obniżających poziom stresu przed egzaminami ustnymi.
- **Dla uczniów zdolnych:**
 - **Zadania rozwijające:** Proponowanie bardziej złożonych zadań, wymagających kreatywnego myślenia i rozwiązywania problemów (np. projekty badawcze, debaty, tworzenie własnych scenariuszy dialogów).
 - **Samodzielna praca:** Zachęcanie do samodzielnego poszukiwania informacji, pogłębiania wiedzy w obszarach ich zainteresowań.
 - **Materiał dodatkowy:** Dostęp do materiałów wykraczających poza podstawę programową (np. literatura anglojęzyczna, artykuły naukowe, podcasty).
 - **Rola mentora:** Zachęcanie do pełnienia roli mentora lub pomocnika dla słabszych uczniów.

3.2. Dostosowania w zakresie materiałów dydaktycznych

- **Urozmaicone źródła:** Korzystanie z różnorodnych źródeł autentycznych (artykuły z gazet, blogi, fragmenty książek, filmy, piosenki, podcasty) dostosowanych do poziomu i zainteresowań uczniów.
- **Wsparcie audiowizualne:** Udostępnianie nagrań audio i wideo do tekstów, które mają być czytane, w celu poprawy rozumienia i wymowy.
- **Słowniki i glosariusze:** Umożliwienie korzystania ze słowników dwujęzycznych, słowników obrazkowych, glosariuszy tematycznych.
- **Notatki i schematy:** Dostarczanie gotowych notatek, schematów, map myśli dla uczniów mających trudności z samodzielnym ich tworzeniem.

3.3. Dostosowania w zakresie weryfikacji i oceniania

- **Elastyczność w formie sprawdzania:** Zamiast tylko pisemnych sprawdzianów, stosowanie różnorodnych form oceny: prezentacje ustne, projekty, prace w grupach, nagrania audio/wideo.
 - **Czas:** Przedłużenie czasu na pisanie testów i sprawdzianów, szczególnie dla uczniów z dysleksją/dysgrafią.
 - **Uproszczenie poleceń:** Precyzyjne i jasne formułowanie poleceń, ewentualnie odczytywanie ich na głos i wyjaśnianie.
 - **Ocena postępów:** Koncentrowanie się na ocenie postępów i zaangażowania ucznia, a nie tylko na perfekcyjności językowej.
 - **Korekta błędów:** Wybiórcze korygowanie błędów, skupianie się na błędach kluczowych dla komunikacji.
 - **Ocenianie ustne:** Preferowanie odpowiedzi ustnych dla uczniów z dysgrafią lub trudnościami w pisaniu.
 - **Wsparcie technologiczne:** Umożliwienie korzystania z edytorów tekstu z funkcją sprawdzania pisowni i gramatyki.
-

4. Współpraca z rodzicami i specjalistami

Kluczowe dla efektywnego wsparcia ucznia jest ścisła współpraca z rodzicami oraz specjalistami (pedagog, psycholog, terapeuta). Regularne konsultacje i wymiana informacji pozwolą na bieżące monitorowanie postępów ucznia i dostosowywanie strategii nauczania.

Podsumowanie

Wdrożenie powyższych wymagań i dostosowań pozwoli na stworzenie środowiska edukacyjnego, w którym każdy uczeń, niezależnie od swoich indywidualnych potrzeb, będzie miał możliwość rozwijania kompetencji językowych w zakresie języka angielskiego. Różnorodność metod, form pracy i elastyczność w ocenianiu przyczynią się do zwiększenia motywacji uczniów i osiągnięcia przez nich sukcesu edukacyjnego.

II: Szczegółowe Wymagania Edukacyjne i Dostosowania w Nauczaniu Języków Obcych:

1. Kryteria Oceniania

Poniższe kryteria odnoszą się do czterech głównych obszarów językowych: rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych, reagowania językowego oraz znajomości środków językowych (gramatyka i słownictwo).

Ocena niedostateczna (1)

Uczeń:

- **Rozumienie:** Nie jest w stanie zrozumieć prostych, pojedynczych słów lub bardzo krótkich, powolnych wypowiedzi. Nie rozumie sensu prostych tekstów.
- **Tworzenie wypowiedzi:** Nie potrafi samodzielnie tworzyć nawet najprostszych zdań. Komunikacja jest niemożliwa lub wymaga znaczącej pomocy.
- **Reagowanie:** Nie reaguje w prostych sytuacjach komunikacyjnych.
- **Środki językowe:** Posiada bardzo ograniczony zasób słownictwa. Błędy uniemożliwiają zrozumienie.
- **Zaangażowanie:** Wykazuje brak zaangażowania w proces nauki, nie wykonuje podstawowych zadań.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- **Rozumienie:** Rozumie ogólny sens krótkich, prostych wypowiedzi i tekstów, pod warunkiem, że są one wyraźne i powolne. Wymaga powtórzeń.
- **Tworzenie wypowiedzi:** Tworzy pojedyncze, bardzo proste zdania, często z błędami gramatycznymi i leksykalnymi, które jednak nie zawsze uniemożliwiają zrozumienie. Komunikacja jest utrudniona.
- **Reagowanie:** Reaguje na proste pytania i polecenia, ale z dużym opóźnieniem i/lub błędami.
- **Środki językowe:** Posiada bardzo podstawowy zasób słownictwa i struktur. Popelnia liczne błędy, często rażące, utrudniające lub uniemożliwiające komunikację.
- **Zaangażowanie:** Wykazuje minimalne zaangażowanie, sporadycznie wykonuje zadania domowe i przygotowuje się do lekcji.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- **Rozumienie:** Rozumie ogólny sens dłuższych, nieskomplikowanych wypowiedzi i tekstów. Jest w stanie wyodrębnić proste informacje.
- **Tworzenie wypowiedzi:** Tworzy proste, spójne wypowiedzi ustne i pisemne na znane tematy. Popelnia błędy, ale nie zakłócają one w znaczący sposób komunikacji.
- **Reagowanie:** Reaguje w typowych sytuacjach komunikacyjnych.
- **Środki językowe:** Posługuje się podstawowym zasobem słownictwa i struktur gramatycznych w sposób w miarę poprawny. Błędy występują, ale nie utrudniają znacznie komunikacji.
- **Zaangażowanie:** Regularnie wykonuje większość zadań, angażuje się w pracy na lekcji, choć czasem wymaga zachęty.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- **Rozumienie:** Rozumie główne myśli oraz wiele szczegółowych informacji z różnorodnych wypowiedzi i tekstów (również o większym stopniu złożoności, np. artykuły prasowe).
- **Tworzenie wypowiedzi:** Tworzy poprawne i w miarę płynne wypowiedzi ustne i pisemne na znane tematy, używając różnorodnych struktur i słownictwa. Błędy są sporadyczne i nie zakłócają komunikacji.
- **Reagowanie:** Swobodnie reaguje w większości typowych sytuacji komunikacyjnych.
- **Środki językowe:** Stosuje stosunkowo bogate słownictwo i poprawne struktury gramatyczne. Błędy są nieliczne i drobne.
- **Zaangażowanie:** Aktywnie uczestniczy w lekcjach, systematycznie wykonuje wszystkie zadania domowe i projekty, jest dobrze przygotowany.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- **Rozumienie:** Rozumie złożone wypowiedzi i teksty na różne tematy, w tym te abstrakcyjne i specjalistyczne, wyodrębniając zarówno główną myśl, jak i szczegółowe informacje.
- **Tworzenie wypowiedzi:** Tworzy płynne, spójne i precyzyjne wypowiedzi ustne i pisemne, używając bogatego słownictwa i różnorodnych struktur gramatycznych. Błędy są sporadyczne i minimalne, nie wpływają na płynność i zrozumiałość.
- **Reagowanie:** Sprawnie reaguje w różnorodnych, także nietypowych, sytuacjach komunikacyjnych.

- **Środki językowe:** Posługuje się szerokim i adekwatnym do tematu słownictwem oraz złożonymi strukturami gramatycznymi z dużą precyzją i poprawnością. Błędy są sporadyczne i dotyczą złożonych struktur.
- **Zaangażowanie:** Wykazuje pełne zaangażowanie, inicjuje aktywności, wykracza poza wymagane minimum, prezentuje dużą samodzielność i kreatywność.

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- **Rozumienie:** Rozumie praktycznie wszystkie wypowiedzi i teksty, w tym te o znacznym stopniu złożoności i abstrakcji, z łatwością wyłapując niuanse znaczeniowe i intencje.
- **Tworzenie wypowiedzi:** Tworzy spontaniczne, płynne, bogate i precyzyjne wypowiedzi ustne i pisemne, porównywalne z językiem rodzimego użytkownika. Potrafi adaptować styl i rejestr do odbiorcy i sytuacji.
- **Reagowanie:** Reaguje błyskawicznie i adekwatnie w każdej sytuacji komunikacyjnej, z pełną kontrolą nad językiem.
- **Środki językowe:** Posługuje się szerokim, zróżnicowanym i precyzyjnym słownictwem oraz złożonymi strukturami gramatycznymi, praktycznie bezbłędnie.
- **Zaangażowanie:** Wykracza poza program nauczania, wykazuje wyjątkowe zainteresowania językiem i kulturą anglojęzyczną. Prowadzi samodzielne poszukiwania i projekty, inspiruje innych, reprezentuje szkołę w konkursach i olimpiadach językowych.

2. Dostosowania Wymagań Edukacyjnych

Dostosowania mają na celu wsparcie uczniów z różnorodnymi potrzebami, takimi jak: specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia), niepełnosprawności, deficyty rozwojowe, choroby przewlekłe, a także uczniowie zdolni.

2.1. Dostosowania dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (np. dysleksja, dysgrafia, dysortografia)

- **Rozumienie ze sluchu/czytania:**
 - **Wydłużony czas:** Dłuższy czas na czytanie tekstów i słuchanie nagrań (możliwość ponownego odtworzenia).
 - **Wsparcie wizualne:** Materiały wizualne (grafy, ilustracje, mapy myśli) wspierające rozumienie tekstu pisanego i słuchanego.
 - **Podkreślanie kluczowych słów:** Możliwość podkreślania, zaznaczania kluczowych informacji w tekście.
 - **Duża czcionka, odstępy:** Stosowanie czytelnej czcionki, większych odstępów między wierszami.
- **Tworzenie wypowiedzi ustnych/pisemnych:**
 - **Preferowanie formy ustnej:** Przy ocenie komunikacji, preferowanie wypowiedzi ustnych nad pisemnymi.
 - **Ograniczenie form pisemnych:** Ograniczenie liczby i objętości prac pisemnych, skupienie się na treści, nie na formie.
 - **Korektor ortograficzny/gramatyczny:** Umożliwienie korzystania z narzędzi wspierających pisanie (słownik, edytor tekstu z korektą).
 - **Ocena treści, nie błędów:** Koncentracja na ocenie treści i komunikatywności, a nie na liczbie błędów ortograficznych i gramatycznych (zwłaszcza tych powtarzających się i wynikających z dysfunkcji).
 - **Planowanie wypowiedzi:** Udzielanie wsparcia w planowaniu wypowiedzi (np. gotowe szablony, schematy).

- **Mniej zadań domowych:** Mniejsza ilość zadań pisemnych do domu.
- **Środki językowe:**
 - **Wizualizacja zasad:** Wizualne przedstawienie zasad gramatycznych (tabelki, schematy, kolory).
 - **Powtórzenia:** Częste powtórzenia i utrwalanie słownictwa i struktur.
 - **Mniejszy zakres:** Mniejszy zakres słownictwa i struktur wymaganych na dany poziom.
 - **Fiszki, gry językowe:** Wykorzystanie fiszek i gier językowych do nauki słownictwa.

2.2. Dostosowania dla uczniów z innymi niepełnosprawnościami/deficytami rozwojowymi

- **Indywidualizacja tempa:** Indywidualne tempo pracy i nauczania.
- **Miejsce w klasie:** Zapewnienie odpowiedniego miejsca w klasie (np. blisko nauczyciela, z dala od rozpraszaczy).
- **Wsparcie dodatkowe:** Wsparcie ze strony nauczyciela wspomagającego lub rówieśnika.
- **Komunikacja alternatywna:** Stosowanie alternatywnych form komunikacji, jeśli to konieczne (np. piktogramy, komunikacja wspierana technologią).
- **Krótsze jednostki pracy:** Dzielenie zadań na krótsze segmenty.
- **Przerwy:** Zapewnienie możliwości częstszych przerw.

2.3. Dostosowania dla uczniów zdolnych

- **Rozszerzenie treści:** Oferowanie materiałów wykraczających poza program (np. literatura anglojęzyczna, artykuły naukowe, debaty, projekty badawcze).
- **Zadania problemowe:** Zadania wymagające myślenia krytycznego, analizy i syntezy.
- **Samodzielność:** Zachęcanie do samodzielnego poszukiwania wiedzy i realizacji własnych projektów.
- **Rola mentora:** Umożliwienie pełnienia roli mentora dla słabszych uczniów.
- **Udział w konkursach:** Motywowanie do udziału w konkursach i olimpiadach językowych.
- **Prowadzenie lekcji:** Możliwość przygotowania i poprowadzenia fragmentu lekcji.

2.4. Dostosowania w zakresie weryfikacji i oceniania (ogólne dla wszystkich uczniów z potrzebami specjalnymi)

- **Elastyczność form:** Różnorodność form sprawdzania wiedzy (prezentacje, projekty, prace pisemne, wypowiedzi ustne, prace w grupach).
- **Czas:** Wydłużony czas na sprawdziany i egzaminy.
- **Pomoc:** Możliwość skorzystania z pomocy nauczyciela przy wyjaśnianiu poleceń.
- **Częstsze ocenianie cząstkowe:** Częstsze, krótsze formy sprawdzianów, aby zredukować stres i monitorować postępy.
- **Informacja zwrotna:** Szczegółowa i konstruktywna informacja zwrotna zamiast tylko oceny.
- **Brak oceny za błędy wynikające z dysfunkcji:** Błędy wynikające bezpośrednio z rozpoznanej dysfunkcji nie powinny być podstawą do obniżenia oceny, ale powinny być wskazane do pracy.

3. Współpraca i Monitorowanie

Skuteczne wdrożenie tych wymagań i dostosowań wymaga ścisłej współpracy między nauczycielem, uczniem, rodzicami oraz specjalistami (pedagog, psycholog). Regularne monitorowanie postępów ucznia i elastyczne modyfikowanie strategii nauczania jest kluczowe dla zapewnienia każdemu uczniowi możliwości osiągnięcia pełni swojego potencjału.
